

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

lenticv-||la noui testamenti Cardi.||nalis sancti Xisti.||

Cajetan, Thomas

Colonie, 1526

VD16 V 1243

lenticuli duodecimi questio quarta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34421

Ientaculi duodecimi questio tertia

Nec tamen causa non est sufficiens: quoniam legitur dominum subito curasse paralyticum submissum per tegulas, ad fidem aliorum ipso paralytico tacente.

Unde altera causa ex parte domini simul cum predicta concurrat: scilicet ut doceret nos miraculosa dei opera non solum esse que subito perfecte fiunt, sed etiam procedendo de imperfecto ad perfectum, et quidem cecus ille ita erat dispositus ut non esset capax perfecte sanitatis vno ictu, sed paulatim sicut dispositio erat fidei et deuotionis, ita etiam paulatim sanitatis donum concessum est. Quod in paralytico non est obseruatum, quia ratio alia urgebat: scilicet ut sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra hominibus dimittendi peccata.

Instruimur ergo ex hac per partes illuminatioe ceci, recognoscere etiam diuinam gratiam quam post votum emissum ob sanitatem consequenda paulatim sani sumus. Et similiter quum sanitatem anime paulatim a deo consequimur: procedens de imperfecto ad minus imperfectum, et inde ad aliquam perfectionem, et inde ad aliam etc. Huiusmodi enim sanandi modum ex speciali gratia procedere ex hoc domino facto instruimur: et non solum ea que statim perfecta sunt opera diuino esse tribuenda miraculo.

Nec de tertio.

Ad quartum dicitur, quod paulus apostolus ad illius temporis episcopos respicit, quando episcopatus non erat honoris sed oneris, non habebat annexum beneficium honorum temporalium: sed erat tantum superintendens spiritualibus, et temporalium per diaconos administrator.

Lentaculi duodecimi questio quarta cxvi

In impositione autem oneris sufficit eligere idoneum ad tale onus sustinendum, et non oportet digniorem alijs preferre: quoniam ratio exigens conditionem comparativam (scilicet quod sit alijs dignior) fundatur super exhibitionem boni debiti: onus autem non clauditur sub genere bonorum, sub quo clauduntur honores, dignitates, beneficia, &c. Sed hec responsio licet vera dicat, non tamen satisfacit: quoniam apostolus scripsit epistolas ad instruenda non solum illa tempora, sed omnia succedentia.

Similiter non satisfacit responsio dicens quod locus ab auctoritate negative parum aut nihil valet: et sic per hoc quod Paulus tacuit conditionem comparativam, non potest deduci, ergo conditio comparativa non requiritur. Deficit siquidem hec responsio in proposito propter duo. Primo, quia Titus plusquam legitimam excusationem habuisset erroris sui, preficiendo episcopos dignos et non adhibendo diligentiam utrum sit aliquis dignior: nam Paulus apostolus scribit ei quod instituat episcopos in Creta: et dat ei regulam circa conditiones eligendorum ad episcopatum: nullus certe culpare posset Titum preficientem episcopos iuxta regulam Pauli precise, ac per hoc non curantem de comparativis: potuisset enim semper dicere feci iuxta regulam a te mihi traditam: tu in culpa es si insufficienter me instruxisti. Secundo, quia ipse Paulus apostolus Actuum xx. ait ad Ephesios, in persona omnium quibus predicaverat: mundus sum a sanguine omnium: non enim subterfugi, quoniam minus annunciarere omne consilium dei vobis. Quomodo namque omne consilium dei annunciasset, si tradendo regulam de eligendis episcopis, tam necessariam conditionem tacuisset?

Ientaculi duodecimi questio quarta.

Dicendum Ergo videtur, q̄ p̄terea Paulus apostolus hanc conditionem paratiam tacuit, quia per se loquendo non est necessaria. Dico autem per se, quia episcopatus dupliciter considerari potest: vel secundum id quod conuenit ei per se: vel secundum sibi annexa. Et si quidem consideretur sibi annexa (s. superioritatem honoris, dignitatem, beneficium ecclesiasticum) sic est in genere bonorum. Et quoniam huiusmodi annexa sunt communia bona ecclesiastica, et debita membris ecclesie ut distribuantur illis, idcirco sibi hęc exigitur conditio paratiua: ut scilicet digniori maiora dentur, et oppositum facere, est vitium acceptionis personarum. Et iuxta hoc intelligenda est doctrina dicentium, quod oportet in foro conscie eligere digniorem ad hoc, et non sufficit eligere bonum seu dignum: quia vitium acceptionis personarum est exhibere bona debita sic ut minus dignus preponatur magis digno. Si vero consideretur episcopatus sibi id quod conuenit sibi per se, sic est in genere onerum: ut patet ex actu sibi proprio, qui est pascere oues et agnos Christi: iuxta verbum domini Joannis ultimo: hoc enim onerosum manifeste est, et pure onerosum. Propter quod dominus voluit quod Petrus ex amore quem haberet ad ipsum dominum subiret tale onus. Et Paulus apostolus docet, dicens: qui episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: non bonam dignitatem, non gradum, non beneficium, non honorem, etc. sed opus tantum, ac per hoc onus: unde et merces operario debetur, iuxta illud Matthe. xx. voca operarios, et redde illis mercedem. Nec obstat puritati oneris quod pastorale officium gradum potestatemque superiorem per se

Ientaculi duodecimi questio quarta. cxvij

supponit aut constituit: quoniam huiusmodi gradus ac
potestas non concurrat ut bonum persone que assumitur
ad pastorale onus: quia non datur ei ut bene sibi sit
sed propter necessitatem aut utilitatem omnium. Et ut
unico dicatur verbo, totum pastorale officium ordi-
natur per se ad bonum non pastoris, sed ecclesie Christi:
ac per hoc in genere non bonorum sed onerum distri-
buendorum personis ecclesiasticis, per se locatur.

¶ Considerando itaque episcopatum per se nulla
apparet ratio quod requiratur conditio comparatiua:
nam ex parte persone que eligitur, cessat ratio acce-
ptionis personarum: quia non distribuitur com-
mune bonum, sed commune onus: unde non cadit
acceptio personarum, nisi forte plus grauando il-
lum cui datur. Ex parte vero ecclesie cui super in-
tendere debet, non est maius debitum quam ut suffici-
enter ei provideatur: quia ecclesia ipsa non habet ius
nisi ad sufficientem habendum pastorem. Cuius si-
gnum est, quod non est locus querelae si sufficienter ei pro-
uidetur. Et ad supererogationis bonum spectat si
plus quam sufficiens ei detur pastor. Et confirmatur ex
ceteris provisionibus officialium, que in mundo fi-
unt, nam ubique recte rationis satisficit, si sufficienter ciuita-
tibus, opidis, regnis, administrationibus, &c. prouidetur.
Et ad hanc sententiam ducunt due prius inducte rationes pro suf-
ficientia doctrine ab apostolo tradite: ambe enim multum
cogunt. ¶ Et si contra hanc sententiam applicetur illa ratio:
scilicet quare eligis ex duobus sufficientibus minus dignum:
in promptu est responsio, quia non teneor eligere me-
liorem: sed multis existentibus sufficientibus locus
est gratificationi, nec est acceptio personarum preeli-
gere minus dignum, sufficientem tamen, sed libertas.

¶ v

3

¶ finis Tentaculorum novi testamenti per
R. D. D. Caietanū Cardinal. S. X. I. I.
z cetera. Anno M. D. XXXI.
iii. Julij.

